

ΟΙ 10 ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΠΟΥ ΑΠΟΤΥΠΩΝΟΥΝ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

Προσγείωση μέχρι το 2010

ΡΕΠΟΡΤΑΖ: ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Μια δύσκολη διατίθεται περιμένει την ελληνική οικονομία, με ρυθμούς ανάπτυξης που στην καλύτερη περίπτωση θα είναι περίπου στο μισό των προηγούμενων, σύμφωνα με εκτιμήσεις οικονομολόγων, αλλά και όπως φανερώνουν πλέον ο ένας μετά τον άλλον ο δείκτες των οικονομικών επιδόσεων της χώρας.

Ποτέ άλλοτε τα τελευταία χρόνια δεν είχε σημειωθεί τέτοια σύμπτωση αρνητικών επιδόσεων όσο σήμερα. Το πρώτο σήμα έστειλε η οικοδομική δραστηριότητα, κλασικό βαρόμετρο της οικονομικής ανάπτυξης, εδώ και περίπου έναν χρόνο, ενώ έκτοτε ακολούθησαν σειρά άλλων με τελευταίο τον δείκτη παραγγελιών στη βιομηχανία. Οι δείκτες της κρίσης, αυτοί που μετρούν ήδη ή προβλέπεται πως θα μετρήσουν αργότερα την επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας και θα χτυπήσουν στη χειρότερη περίπτωση το καμπανάκι της ύφεσης, είναι οι εξής:

1 Οικοδομική δραστηριότητα: Ακολουθεί πτωτική πορεία από τον Απρίλιο του 2007, ενώ το επτάμηνο Ιανουαρίου - Ιουλίου σημείωσε μείωση κατά 15,2% και τον Ιούλιο ειδικά μειώθηκε κατά 18,5%. Η οικοδομή, η ατμομηχανή της ελληνικής οικονομίας, έχει προφανώς εξαντλήσει τα περιθώρια του δυναμισμού της.

2 Εμπόριο: Ο όγκος των λιανικών πωλήσεων, που επίσης έχαιραν άκρας υγείας τα προηγούμενα χρόνια (αύξηση 8% το 2006 και 2,3% το 2007), σημείωσε μείωση 2% τον Ιούλιο - και ο τζίρος πολύ μεγαλύτερη.

3 Βιομηχανία: Η βιομηχανική παραγωγή ακολουθεί καθοδική πορεία από τον Μάιο ενώ κατά μέσο όρο το οκτάμηνο Ιανουαρίου - Αυγούστου στον τομέα της μεταποίησης σημείωσε μείωση 2%. Μείωση κατά 4% σημείωσε και ο δείκτης νέων παραγγελιών στη βιομηχανία των Αυγούστου, οδηγώντας στο ίδιο συμπέρασμα, ότι δηλαδή η βιομηχανία αισθάνεται ήδη την καυτή ανάσα της κρίσης.

4 Δανεισμός: Τον Ιούλιο τα στεγαστικά δάνεια αυξάνονταν με ρυθμό 16,3%, όταν πέρυσι τον Ιούλιο ο ρυθμός ήταν 23,8%. Στα καταναλωτικά δάνεια η κάμψη ήταν μικρότερη στο 21,2% από 22,5%. Χωρίς δανεισμό είναι προφανές ότι επηρεάζεται αρνητικά η κατανάλωση.

5 Κατανάλωση: Επιβραδύνθηκε ο ρυθμός αύξησής της. Σύμφωνα με την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία, αυξήθηκε κατά 2,5% το δεύτερο τρίμηνο (και κατά 2,3% το πρώτο τρίμηνο) έναντι 3,9% το 2007 και το 2006.

6 Επενδύσεις: Μειώνονται από το τέλος του 2007, ενώ η μείωση έφτασε το 2,7% το δεύτερο τρίμηνο του 2008. Κατά βάση τις συμπαρασύρει η οικοδομική δραστηριότητα που συνοψολογίζεται σε αυτές. Όμως, τώρα όπως είπε και ο διοικητής της Τραπέζης της Ελλάδος κ. Γ. Προβόπουλος, υπάρχει μεγάλη αβεβαιότητα και για τις ιδιωτικές επενδύσεις.

7 Ναυτιλία: Είναι ο τομέας για τον οποίο διατυπώνονται έντονες ανησυχίες, καθώς συνεισέφερε σημαντικά τα τελευταία χρόνια στη στήριξη της ελληνικής οικονομίας. Τον Αύγουστο οι καθαρές πληρωμές για αγορές πλοίων μειώθηκαν κατά 48 εκατ. ευρώ.

8 Τουρισμός: Πολλοί περιμένουν ότι εκεί θα χτυπήσει το επόμενο διάστημα η κρίση, καθώς η υποχώρηση της ανάπτυξης διεθνώς θα περιορίσει την εισροή τουριστών. Το δεύτερο τρίμηνο του 2008 ο δείκτης του κύκλου εργασιών του τουρισμού αυξήθηκε κατά 2,7%, έναντι αύξησης κατά 5,4% την αντίστοιχη περίοδο του 2007.

9 Ανεργία: Τα στοιχεία της ΕΣΥΕ την εμφανίζουν ακόμη καθοδική (στο 7,2% το δεύτερο τρίμηνο του έτους), αλλά το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο προβλέπει άνοδο της στο 8,3% το 2009 από 7,7% φέτος.

10 Έλλειμμα του προϋπολογισμού: Το έλλειμμα του προϋπολογισμού φέτος προβλέπεται να διαμορφωθεί σύμφωνα με την κυβέρνηση στο 2,3% του ΑΕΠ, αντί του 1,6% του ΑΕΠ που προέβλεπε αρχικώς, εξαιτίας και της μεγάλης υστέρησης εσόδων (500 εκατ. ευρώ την εκτίμα η ίδια η κυβέρνηση).

Γ. ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ

Να γίνουν επενδύσεις

«Δεν είναι κακό να μειώνεται η κατανάλωση σε μια χώρα στην οποία η ανάπτυξη εξαρτάται απ' αυτήν κατά 90%. Αρκεί να αποφευχθεί η ύφεση. Γι' αυτό βραχυπρόθεσμα πρέπει να στηριχθούν οι δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις και μεσοπρόθεσμα να ληφθούν μέτρα για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας». Την άποψη αυτή υποστηρίζει ο καθηγητής κ. Γ. Στουρνάρας, επιστημονικός διευθυντής του Ινστιτούτου Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών, ο οποίος εκτιμά ότι η κρίση θα διαρκέσει τουλάχιστον ως το τέλος του 2009. «Η κατανάλωση αναμένεται να μειωθεί», λέει, «άρα η προσπάθεια πρέπει να επικεντρωθεί στην πιστωτική επέκταση στις επιχειρήσεις, ώστε να μη μειωθούν οι επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα, καθώς και στην ενίσχυση των δημοσίων επενδύσεων. Αυτό είναι το βραχυπρόθεσμο μέτρο. Αλλά θα πρέπει από τώρα να καταρτιστεί το νέο αναπτυξιακό πρότυπο για τη χώρα, που θα στοχεύει στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς της. Το γεγονός ότι είμαστε χαμηλά στους δείκτες της ανταγωνιστικότητας μας υπαγορεύει - αν αρθεί το πολιτικό σύστημα στο ύψος των περιστάσεων - να πάρουμε μέτρα για τη βελτίωσή τους. Από εκεί θα αντισταθμιστεί η μείωση της ιδιωτικής κατανάλωσης».

Ο κ. Γ. Στουρνάρας τονίζει ότι πρέπει να ενισχυθούν οι δημόσιες και οι ιδιωτικές επενδύσεις για να μην υπάρξει ύφεση

Β. ΡΑΠΑΝΟΣ

Αύξηση ανεργίας

Δύσκολες χρονιές προβλέπει ότι θα είναι τόσο το 2009 όσο και το 2010, ο καθηγητής κ. Βασ. Ράπανος. Μάλιστα, θεωρεί ότι η Ελλάδα θα πρέπει να είναι ευχαριστημένη με ρυθμούς της τάξης του 2% και τις δύο αυτές χρονιές. «Οι δυνάμεις που ώθησαν την ανάπτυξη τα προηγούμενα χρόνια, εξασθενούν. Η κατανάλωση των νοικοκυριών υποχωρεί αφού αυτά υποχρεώνονται σε μια βίαιη αύξηση της αποταμίευσης για να μπορέσουν να πληρώσουν τη δόση των δανείων τους που έχει αυξηθεί. Από την άλλη πλευρά οι δημόσιες επενδύσεις μειώνονται και οι ιδιωτικές αναμένεται ότι θα ακολουθήσουν την ίδια πορεία. Μάλιστα, πολλές επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν πρόβλημα επειδή δεν τις πληρώνει το Δημόσιο για προμήθειες ή έργα που τους έχει αναθέσει. Αλλά και από τον εξωτερικό τομέα δεν μπορούμε να προσδοκούμε βελτίωση, με την ύφεση που υπάρχει στο παγκόσμιο σκηνικό». «Το ερώτημα, λοιπόν, είναι», συνεχίζει ο κ. Ράπανος, «από πού θα προέλθει η ανάπτυξη. Ός τώρα στηριζόταν στη ζήτηση, για κατοικίες αλλά και για προϊόντα. Η αλήθεια είναι ότι δεν έγιναν διαρθρωτικές αλλαγές για να στηριχθεί στην παραγωγή. Η ζήτηση όμως θα μειωθεί καθώς και η δημοσιονομική πολιτική θα είναι περιοριστική λόγω του μεγάλου ελλείμματος του προϋπολογισμού. Προβλέπω λοιπόν ότι θα έχουμε δύο δύσκολες χρονιές με άνοδο της ανεργίας, αλλά και διεύρυνση της κοινωνικής ανισότητας, λόγω του πληθωρισμού ο οποίος πλήττει περισσότερο τα χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα».

Ο κ. Β. Ράπανος προβλέπει δύο δύσκολες χρονιές με αύξηση της ανεργίας και της κοινωνικής ανισότητας

Μ. ΜΑΣΟΥΡΑΚΗΣ

«Στο ίδιο καράβι»

Με μείωση των εσόδων από τον τουρισμό και τη ναυτιλία εκτιμά ο κ. Μ. Μασουράκης, επικεφαλής της διεύθυνσης Οικονομικών Μελετών της Alpha Bank, ότι θα εκδηλωθεί μεταξύ άλλων η κρίση στην ελληνική οικονομία τον επόμενο χρόνο. Ο κ. Μασουράκης επικαλείται τις εκτιμήσεις του ΔΝΤ, αλλά και τις αγορές οι οποίες προβλέπουν ότι προς το τέλος του 2009 θα υπάρξει κάποια ανάκαμψη. «Τα επιτόκια ξαναγυρίζουν προς τα πάνω προς το τέλος Σεπτεμβρίου», λέει. «Αλλά, βεβαίως, οι αγορές δεν είναι πάντα σωστές», σπεύδει να προσθέσει. Ειδικά για την ελληνική οικονομία λέει ότι «είμαστε στο ίδιο καράβι» με τους ξένους και βλέπει κι αυτός το ρυθμό ανάπτυξης λίγο πάνω από το 2%, που εκτιμά το ΔΝΤ. Αν και θεωρεί ότι θα μειωθεί ενδεχομένως η απασχόληση σε κάποιους τομείς, παρατηρεί ότι η δημιουργία νέων αλυσίδων στο λιανικό εμπόριο ίσως την αντισταθμίσει.

Ο κ. Μ. Μασουράκης εκτιμά ότι η κρίση θα εκδηλωθεί με μείωση των εσόδων από τη ναυτιλία και τον τουρισμό